

**Th. Bezae Ad repetitas Iacobi Andreae & Nicolai Selnecceri
calumnias responsio. : Ad omnes ecclesias sanctum Dei
Euangelium in Augustana confessione professas.**

<https://hdl.handle.net/1874/424831>

2
T H. B E Z A E

A D R E P E T I T A S

I A C O B I A N D R E Æ

& Nicolai Selnecceri

calumnias re-

sponsio.

A D O M N E S E C C L E S I A S

*sanctum Dei Euangelium in Augustana
confessione professas.*

1. Cor. 3. 13. Cuiusque opus manifestum fiet.
Dies enim declarabit.

G E N E V Æ,

A P V D E V S T A T H I V M V I G N O N.

cl. Is. LXXVIII.

T. H. B. E. Z. A. E.

A. D. R. E. P. E. T. I. T. A. S.

S. A. C. O. D. I. A. N. D. R. E. A.

et Nicolai Schmecken

causarum etc.

procurator

A. D. O. M. N. I. E. C. C. L. E. S. I. A.

Sanctae Dei in Evangelio in hoc mundo

confessione professi

Cor. 2. 17. Cuiusque opus manifestum sit

Dies eorum declarabit

G. W. F. A. E.

in

...

3
O M N I B V S S A N C T V M D E I

*Euangelium in Augustana cōfessione am-
plexis, Theodorus Beza Gratiam & pa-
cem à Domino.*

VRE an iniuria, temeritate
an necessitate, ego hominū
culus grauissimorū criminū,
corruptarū videlicet tabula-
rum, blasphemiae atq. adeò impietatis ac-
cusatus, augustissimū orbis terrarū cœtū
audeā cōpellare, æquū est vt ex re ipsa iu-
diciū fiat. Res autē sic habet. Ann^o agitur
circiter septimus ex quo Nicolaus Sel-
neccerus subscriptoribus Ienensibus qui-
busdam Theologis, istam mihi non *Sinlus*
apud vllum iudicē, sed *negra Sinlus* scripsit,
nulla quidem à me iniuria prouocatus,
sed occasione ex eo. Actorum Apostoli-
corū loco arrepta, in quo hæc Petri verba
ōv, videlicet Χριστῶν, θεῶν τῶν ἑταῶν λέγοντων,
Latine multis antè annis sum interpre-
tatus, *Quem oportet calo capi*. Accusationi

autem suæ illud prætexuit, quòd verbū
 C A P I eorum sententiam confirmare vi-
 deatur qui carnem Christi ex quo in cœ-
 los ascendit, affirmant à terris abesse & ad
 extremum vsque diem abfuturam: quū
 ipsi contrà sic velint significari Christum
 accepisse cœlos, id est, in cœlestem illam
 gloriam fuisse receptum, quam ipsi po-
 stea multipliciter quidem, &, quanuis re-
 pugnanter, eò tamen concurrētibus sen-
 tentiis interpretantur vt hoc substernant
 realis in terris carnis Christi præsentia
 fundamētum. Ego non equidē vt meam
 vnius existimationem tuerer (quam ablit
 vt Ecclesię paci anteponam) sed vt sen-
 tentiam quam veluti Dei verbo consen-
 taneam & totius antiquitatis testimonio
 comprobata omnes harum partiū Ec-
 clesiæ sequūtur, ab omni probro assererē,
 ac præsertim Geneuensem hanc Eccle-
 siam in qua mihi quoque Dominus sa-
 cri ministerij functionem delegauit ab o-
 mni hereseos nota vindicarem, ita Sel-
 neccero respondi vt & veram esse meam
 illā Latinā versionem ex Græcæ linguæ v-
 su & antiquis scriptorib. ostendisse mihi
 videar, & ipsius sententiæ veram exposi-
 tionem ex Deiverbo & orthodoxorum
 pa-

RESPONSIO.

Patrum verbis liquidò demonstrasse.
 Hæc autem mea responsio sitne asperis
 an moderatis verbis scripta, quamvis
 multis conuiciis ab eo essem affectus, pe-
 nes quemuis iudicium esto qui tum ac-
 culationem tum responsum illud meum
 perlegerit. At illo contra responso Sel-
 neccerus ita est commotus vt accusatio-
 nem vel damnationem potius veterem
 non contentus renouasse; alias etiam ca-
 lumnias, easque grauissimas adiecerit &
 conuiciorum plaustris me penè obruerit:
 quod an verè querar, minimè recuso rur-
 sum quin ex ipsius libello meaque vi-
 cissim defensione Illustrissimi ac poten-
 tissimi Saxonie ducis Electoris Augusti
 Celsitudini dicatæ cognoscatur. Putau-
 enim me nullum magis idoneum iudicem
 posse aduersario meo ferre quàm illum
 ipsum religiosissimum Principem ad cu-
 ius quodammodo tribunal mihi dies ab
 illo dicta videbatur. Quid plura? tertiã ad-
 uersus me criminationem scripsit Selnec-
 cerus, qua nescio an quidquam virulen-
 titis in quemquã dici possit, cui tertiã est
 à me Apologia opposita, qua sic studui ob-
 iectã mihi crimina repellere, vt quàm
 multis contra erroribus scateret dogma

quod tuebatur, ostendere sim conatus. Extant autem & illius scripta quibus me prior laecessiuit, & defensiones etiam mee, de quibus causam reddere in omni legitimo Ecclesiarum confesso sum paratus. Ecce verò quum istis certaminibus me defunctum putarem, & ipse mihi silentiū indixisset; nouus libellus prodit omnium maledicentissimus, sed Germanicè scriptus: credo ut quid hoc rei esset vel nunquam vel serò saltem intelligerè. Et ita sanè euenit. siquidem biennium & amplius præterit antequam de hoc libro quicquam audirem, quòd ad nos importari libri peregrino idiomate scripti rarò consueuerint. Eum ergo tandem nactus ab amico quodam meo Gallicè conuersum (quo etiam tempore quandam Iacobi Andree orationem accepi, in qua nominatim quoq. tanquam carnifex aliquis proscindor) dissimulari hanc còtumeliam non posse credidi, qua sic priuatim ledor ut sit tamen mihi maxima ex parte cum harum partium Ecclesiis hæc exprobratio communis. Etsi enim illarum non est præstare si quid à me aliter quàm decuit aut dictum est aut scriptum: quum tamen hic præcipuè de doctrinæ capitibus quaratur quam ego priuatam nullam vnquam

habui aut ab Heluetica nostra cōfessione
dissentanciam; verbo quidem petitur Be-
za, re ipsa verò Helueticę confessionis Ec-
clesiæ hereseos & impietatis accusantur.
Sed his quidē patronos minimē defutu-
ros arbitror. Ego verò interea neq. verita-
tis neque huius ministerij mei defensio-
nem deserere bona conscientia potui: &
quum eo me nomine præcipuē grauari a-
pud plerosque norim quòd Augustanę
confessionis hostem esse me isti declāmi-
tent, credidi vix vlla ratione melius inno-
centiam hac in re meam probari pos-
se quàm si ad eos ipsos de quorum con-
temptu accusor, vltro prouocarem, nul-
lam eorum legitimam cognitionem re-
cusaturus. Agam autem in primis de ac-
cusatione quam aduersum me Iacobus
Andreas in illa sua præclara oratione Li-
psię habita instituit. Summa accusationis
est, *Sacramentariorum spiritum in Beza Cal-
uiniano classicum ad opprimendos recte sen-
tientes doctores canere.* Ad huius crimina-
tionis probationem fingit me rogatum
de blasphemia Neuseri & Syluani, quo
supplicio afficiendum putem blasphemū
resipiscentem qui errore deceptus se non
blasphemum esse, sed Deum honorare af-

firmet, his verbis respondisse: *Si verè respiciunt, quod sanè velim, quid illis fuerit accommodatius capitis supplicio, quo cauebitur, ne, ut isti factitare solent qui non ignorantia, sed sola improbitate & obdurata malitia in tantis rebus ultro peccant, mox ad vomitum redeant, vel seipsis deteriores euadant?*

Agnosco mea verba. Sed audite, quæso, cuncti, & spectate ecquæ maior sit cuiquam imposita calumnia. Primum quod Andreas ait ex me fuisse quæsitum, prorsus commentitium est, imò ne quæri quidem potuit. Nec enim illi duntaxat erroris, aut etiam blasphemix alicuius arguebantur in quam induci quispiam possit ex falsa scripturæ interpretatione, sed quæ aperte Christum negarent, Apostolica scripta ludibrio haberent. quid amplius? quòd Mahumetis de Deo sententiam aperte amplecterentur, & de Turcismo in Germaniam inducendo consilia cepissent: quorum scelèrum non ultro neque & ingenua confessione, sed scriptis & rebus conuicti tenebantur. De his igitur ab amico priuatim rogatus quid mihi videretur, non hæc tantum respondi quæ expressit Andreas, sed hæc quoque ab ipso dissimulata: qua in re viderit annon
falsi

falsi crimine teneatur. Hęc, inquã, in primis respondi, quę meus accusator in media summorum virorum corona, sua quadam fide reticuit: *Non agitur de eo argumēto de quo inter Christianos pastores ambigi potuerit* (Pastores enim erāt isti, nec simpliciter Christiani) *nec de simplici errore, sed de ea blasphemia queritur qua nullã magis horrendam ne Satan quidem ipse possit euomere. Sanè verò, demus istos verè respiscere* (quod ego quidem non magis credo, nisi alia signa apparuerint, quàm boues volare) *quid tum? Ista blasphemia in filium Dei, ista in totum Christianismum coniuratio cum Mahumete, ista tot mendaciis, tot periuriis cumulatã improbitas, capitis supplicium non meretur? & quid non putas nobis exprobraturos aduersarios, si eiusmodi reis parcatur?*

Hęc, inquã, ego nō de iis qui per errorem in aliquo peccassent, & qui factum deprecarentur, sed de falsis pastorib. qui à Christo ad Mahumetem apertè defecerant, qui voce & scriptis Christo maledixerāt, qui aduersus Christianitatem omnem coniurauerant, qui suam impietatem scriptis quibque prodiderant, qui nonnullos seduxerant, qui deniq. in ipsis vinculis vix tandem conuicti Christo maledi-

xerant, scripsisse me & suasisse fateor.
 Quod si crudelitatis esse putas, magistratum hortari ut gladium aduersus talis apostasiae & generalis blasphemiae legitime conuictos stringat, an non tu potius aduersus Deum longe seuerioris legis auctorem sentis? quod si forte legem illam abolitam esse responderis, praeterquam quod errorem errore cumulaueris (sunt enim ita Iudaicae politicae leges abolite, ut quae perpetua & vniuersali aequitatis regula nituntur, valere perpetuo & vique oporteat) an tu is es cui Christianorum Imperatorum leges de istis criminibus latae ut seuas & crudeles abroganti fides habeatur? Obsecro, qui laesae Illustrissimi Principis dignitatis, parricidij aut alterius eiusmodi capitalissimi criminis reum peractum, si modo resipiscere se dicat, poenae eximendum censet, num dignus est qui audiatur? Magistratus autem a quibus Anabaptistici nonnulli furores ultro etiam gladio puniuntur, num tu Andrea audebis crudelitatis accusare? & ista scilicet quorum Neuserus & Syluanus conuicti fuerant, illis inferiora censenda sunt, siue Dei ipsius Maiestatem, siue reip. damnū spectes. Age verò spectemus

mus rei ipsius exitum, vt de meo consilio non ex aduersarij mei criminatione sed ex ipsa veritate statuatur. Neuserus dum iudicium ipsius differtur, resipiscientiam, mortis metu, simulans, aufugit ex vinculis, alicuius fortassis opera qui de isto facto non aliter quam meus hic criminator sentiret. Inde ad Turcã deficit sicut antea constituerat, circumcisus Mahumetissimum profitetur, aduersus sanctum Iohannis Euangelium librum etiã scribere incipit, quod ex literis ipsiusmet manu Constantinopoli scriptis cognouit: ac tandem denique, sicuti fama est, vt Iscariotã illum aut, si mauis, Iulianũ omni ex parte imitaretur, mortem sibi conciscit: Syluanus contra ad iustum supplicium productus; aut si verè resipuit feliciter est mortuus, aut certè neque suam neque aliorum conditionem deteriorem effecit. Quod si cum Neusero similiter actum esset, cui dubium est quin & ipsi & aliis melius fuisset consultum? Hæc igitur mei non sanguinarij vel crudelis, sed recti & sani consilij ratio tum fuit. Quod si quis fortè roget cur sit à Iacobo Andrea illo præsertim loco ac tempore reprehensum, id quoque detegam necesse

est. Moribundus Brentius Ubiquitatis pater
 rens testamentum condidit quo inter cæ-
 tera Germanos Principes aduersum nos
 quos Sacramentarios vocat, tanquam il-
 lorum ceruicibus imminentes ac veluti
 humani generis hostes incendit. Huic
 verò sanguinario spiritui quoniam scilicet
 fratres nostri Tigurini communem nos-
 træ confessionis defensionem suscipien-
 tes, pio moderatòque scripto opposue-
 runt, malè res hæc habuit Iacobuni An-
 dream illius testamenti executorè. Hinc
 illa aduersum nos inttituta criminatio
 qua illud ipsum crimen quod inficiari
 non possunt quin scriptis & editis illius
 testamenti tabulis redarguantur, in me
 regeret: ea ipsa nimirum conscientia
 fretus, qua superioribus annis quum
 Monbelgardensem Ecclesiam dissipatu-
 rus in eum Comitatum venisset, ausus est
 mensæ benedicens, clarissimis multis vi-
 ris adstantibus, pro voce Germanica *Bö-
 sen* in extrema Dominica oratione Bezæ
 nomen substituere. Quod vtinam intra
 verba constitisset hæc calumnia, & Iaco-
 bus Andreas Ubiquitatis nõ iam Aposto-
 lus, sed planè Papa, classicum duntaxat
 cecinisset. Quòd si quid etiam hic à me
 pec-

peccatum esset, quorsum id ad Calvinū
cui nunc iste iam pridem mortuo male-
dicit, quem viuum præceptorem suum,
gratus scilicet tū Caluini tū Philippi di-
scipulus, appellabat? Sed de his fortasse
plus satis, vt omnes norint quo iure no-
bis ille homicidij spiritum tribuat, &
quo pudore in tanto hominum cœtu sit
ausus Pauli errorem per ignorantiam in
Christum peccantis cum illorum teter-
rimorum hominum affectata impietate
comparare, beatūque illum dicere qui
Bezæ gladium effugerit, immemor nimi-
rum illū ipsum Paulum scripsisse, Siquis
non amat Christum Iesum, sit anathe-
ma, Maranatha.

Accedo ad aliam mihi quoque pecu-
liarē criminationem, cuius auctor est al-
ter in me declamator Iacobo Andreæ
succinens Selneccerus. Scripsi aduersus
Monachum pertinacissimum transsub-
stantiationis ac Missæ defensorem, & o-
mnium qui hodie viuunt maledicentis-
simum sophistam Claudium de Xaintes
Ebroicentem hodie pseudoepiscopum,
apologias duas: in quarum posteriore, v-
bi disputationem de Cœna Domini pla-
nè absolui, variis ipsius calumniis ac in-

primis rancidæ illi de meis versiculis cri-
 minationi ante triginta annos à me non-
 dum Euangelium professo editis, scortum
 his verbis inter cetera respondi: Poeticos
 meos lusus quum ut res serio dictas & scri-
 ptas interpretaris, quis te iudex equus au-
 diat? Quenam illa est Candida meis versi-
 culis celebrata? vxor mea scilicet, quam illic
 superis pręnantem commendo, quum vxor
 mea nunquam etiam cõceperit. Si tam nostra
 illa reprehendenda sunt, cur ea excudi ac le-
 gi, cur manibus teri iubetis, cur publico scri-
 pto à me abdicatos fœtus aboleri non sinitis?
 nempe ut perpetua sit Bezæ infamia. Hocci-
 ne verò vos Theologia docet, ut vni cuiquam
 dedecus concilietis, innumeris hominibus
 malè consultum velle? Item, Scriptum est,
 inquis, pontifex scortum & vile prostibulum
 non ducet. Imo non sic scriptum est. Sed quid
 hoc ad me qui nihil minus quàm pontifex
 sum, & pontificem nullum esse posse ex Dei
 verbo didici, quoniam vnicum eternumque
 pontificem habemus, neque vxorem duxi,
 cuius pudere possit Ecclesiam, cuius denique
 honestiora sunt quæ honestè nominari non
 possunt, quàm rostrum istud caninum siue
 monasticum, quo tuum istud fursuraceum
 numen exceptum voras? Quid ad hæc no-
 ster

ster Selneccerus? Quid multis (inquit) verbis opus est ut intelligatur quid de sancta Christi Cæna sentiat Beza? expendantur ipsius verba de sua Candida, quam suis illis turpibus, lubricis & impuris versibus celebravit, dum adhuc in infidelitate hæreret quibus quidem verbis aduersus Papiſtam quendam scripsit sua Candida posteriora & alia nescio qua esse pulchriora & honestiora eorum ore qui verbum Dei sequuti dicunt Christi corpus ore à se recipi in Cæna. Va tibi, impure, fæde, & infamis Diabole, Dominus te castiget. Hæc ille, de quibus æquos & moderatos omnes homines obtestor ut me æquis animis, sicuti par est, audiât. Primum quòd iste rancidam illam calumniam de poeticis illis lusibus millies à me refutatam reponit, bona conscientia id facere non potest. Aut enim à se nunquam lecta damnat, aut quid ad illam accusationem centies responderim ignorare non potest: accusationem verò ex communium aduersariorum scriptis, præterita iustissima & verissima defensione mea, repetere, an sit eius hominis factum qui se zelo tuendæ veritatis accensum profitetur, penes æquum lectorem iudicium esto. Quos autem ego temere, vi-

uens adhuc penè sub magistri ferula, nec-
 dum veram religionem amplexus, ama-
 torios lusus de Vtopica, ita me benè Deus
 amet, Candida, scripsi, transferre ad vxo-
 rem meam castam pudicamque femi-
 nam, quicum triginta iam plus minus an-
 nos, Dei beneficio, in Ecclesia castè & ho-
 nestè vixi, qua tandem fronte ausus es,
 Selneccere? Quod si vt tu Calvinianum
 spiritum nescio quem in ore habere con-
 sueuisti, ita mihi in animo esset vicissim
 conuiciari, quo tandem cognomento spi-
 ritum hunc tuum appellarem? Sed hoc à
 me absit. Nolo enim ne in hoc quidem
 te imitari, quem non puduit totidem ver-
 bis, maxima certè cum Lutheri memo-
 riæ infamia, Lutheranismum vocare do-
 ctinam quam de Cœna Domini traditis.
 Sed vt propius ad rem accedam, quod e-
 go, non in ipsa disputatione de Cœna i-
 ipsa Domini, sed de falsissima impudicitie
 nota mihi vxoriquè meæ iniusta differens
 scripsi, qua rursus cōscientia, totum hoc
 dissimulans, perinde commemorasti ac si
 de Cœnæ dogmate ibi ageretur? & quod
 à me non in vestrum quenquam dictum
 fuit sed in monachum transubstantiatio-
 nis de qua prius disputaram, defensorem
 male-

maledicentissimum, quod non de Cœna Domini sed de Papistica impurissimæ Missæ celebratione, non de sacris symbolis, quæ & ipsa nobiscum agnoscitis, sed de abominando illo panaceo Deo à me scriptum fuisse, superiora, quæ tu idcirco veteratoriè reticuiisti, demonstrant, ad Augustanam confessionem qua fronte, quo pudore, qua denique fide traduxisti? Sed ista tamen fœda sunt, inquires. Esto. Sunt enim, neque à me nisi tu cogeres repeterentur. Sed tamen monasticam illam maledicentiam, & detestabile Missæ idolum fœdus aliis quibuscunque rebus arbitror: & miror, tibi quum hæc scriberes, vltimum saltem Lutheri aduersus Papatum scriptum in mentem non venisse, in quo quàm multa fœdiora etiam inuenies, quibus tamen dignum esse Papam omnes cõfitentur? Quod si quam ego reprehensionem in eo mereor quòd iustissimo dolore percitus ista in Monachum impurum canem scripsi, quantò tu grauius peccas qui vt mihi manifestissima cum calumnia inuidiam creares, ista repetere, Illustrissimum Principem & nobilissimum gynæcæum compellans, minime erubuisti? At ego, inquires, sum veniã

prius precatus. Imo verò cur Albinum illum imitatus culpam deprecari quàm culpa carere maluisti? Sed benè rem cecidisse spero. Nec enim alteram aut Galli Constantiam, aut Arcadij Eudoxiam, sed Placillam & Pulcheriam alteram natum esse te confido.

Obiicitur mihi & illud quòd non nisi certis conditionibus subscribere me posse Augustanæ confessioni dixi. Hoc dixi, fateor, & adhuc dico. Quod si ita loqui idem est atque hæreticum, veritatis hostem, Diabolum denique esse alterum, quid Illustri Argentinensi reip. & aliis etiam arbitror, fiet, quæ non nisi præscriptis conditionibus in illam cõfessionem consensere? De ipsa verò confessione Augustana quid sentiam anno 1557. coram D. Philippo & clarissimis Germaniæ Theologis, adstante ipso Iacobo Andrea & nostræ declarationi vnà cum aliis subscribente, tum scripto tum voce declaravi, illis vsque adeo fauentibus, quanuis in capite de Cœna Domini non planè nos in quibusdam illis assentiri ingenuè fateamur, vt Gallicas etiam Ecclesias quarum nomine tum illuc vnà cum D. Farello sanctæ memoriæ, & Ioanne Budæo,
& Ga-

& Gaspare Carmelo missus eram, dignas existimarint quarum calamitates Illustriss. Principibus commendarent, vt eorum videlicet intercessione Rex Henricus mitigaretur. Eandem legationē quinques obij in Germania, nec vnquam repulsam tuli: imo etiam Francfurti iis comitiis quibus Ferdinandus electus est Imperator, Generoso Domino D. Georgio comite Erbacensi petitionem nostram Illustrissimorum Germaniæ Principum Electorum Augustanæ confessionis legatis explicante, benignissimum quoque responsum tuli de procuranda communi Synodi conuocatione, in qua infelix ista controuersia pacificè ex Dei verbo poneretur. Nempe viuebat adhuc Philippus quem isti viuum penè dixerim adorabant, nunc verò mortuum conantur ex hominum memoria delere. Guepingæ mecum Andreas familiarissimè de hac ipsa controuersia loquutus, fratrem me postea non semel appellauit, qui tamen quæ esset Caluini & nostrum omnium sententia tum ex viua ipsius voce, tum ex edito consensu cognouerat. Stutgardij D. Brentius mensa quoque sua D. Farellum & me dignatus est. Argentinæ

B. ij.

semel à fratrum collegio pro ipsorum benignitate sum humanissimè exceptus. Quinam igitur tam subito Sacramentarij, blasphemj, hæretici, impij, veritatis hostes, denique Turcis deteriores euasimus? Nos enim eo tempore nihil dissimulasse neque postea vel tantillum in nostra sententia mutasse, non tantùm Deus ipse testis est, sed etiam tum illorum tum posteriorum temporum scripta demonstrare liquidò possunt. Nempe viuebat adhuc Philippus, quem isti viuum penè dixerim adorabant, nunc verò mortuum conantur ex hominum memoria delere: necdum prodierat illud Ubiquitatis siue Omnipræsentia monstrum, cuius caput utcunquè emergens ictu tam graui Philippus, editis illis breuibus in epistolam ad Colossenses commentariis, contuderat, ut illo superstite non sustinuerit in medium prodire. At illo mortuo statim vibratum est illud *ἑίδος μήλον*, quod nisi quis admittat est scilicet Augustanæ confessionis hostis iuratus. Atqui ne uoculam quidem ea de re, neque de Ascensionis in disparicionem & inuisibilitatem conuersione, neque de Maiestatica carnis Christi non modò in pane sed etiam
in om-

In omnibus rebus presentia, neque de ca-
 ptis à Christo cœlis, neque de carnis &
 Verbi exæquatione, neq. de cœlo quod
 vbiq̄ sit, neque de carnis Christi festio-
 ne ad dexteram patris ab ipso conceptio-
 nis momento; in Augustana confessione
 vel Apologia, in to ne in Catechismo qui-
 dem Lutheri comperio. Aut igitur pro
 Augustana confessione substituite aper-
 tē Lutheri & Brentij nomen, aut fatea-
 mini vos non hoc petere vt illi confessio-
 ni, sed vt Lutheri vel potius Brentij scri-
 ptis simpliciter subscribamus, aut potius,
 si vultis dicere quod res est, agnoscite
 vos & confessionis & Lutheri nominib.
 (quod suo tempore Dominus patefaciet)
 intemperantissimè abuti. Symbola illa ve-
 tera agnouit fateor, Ecclesia, & subscri-
 ptionibus Episcoporum approbavit, sed
 œcumenicis synodis, præeunte causæ co-
 gnitione, non pauculorum, & quidem
 aὐθαιρετῶν hominum, sed generalitotius
 cœtus expresso cōsensu approbata. Atqui
 de Augustana confessione, cuius auctori-
 tati vt non omnia quæ vultis tribuam,
 propterea tamen nihil detraho, nihil ta-
 le dici potest: quæ si omnia fidei nostræ
 capita complectitur, cur tot illi articulos

tot demum post annis adiecistis, in quibus si quis statim vobis non assentiatur eum protinus in Diabolum transformatis? Imo si tam est perspicue ac dilucide scripta, ut qui simpliciter & absque omni exceptione illi non subscripserit, propterea pro veritatis hoste sit habendus, quorsum Smalcaldici adiecti articuli, quorsum alia Neuburgi, alia etiam Stuckardiae à Brentio Illustrissimi & humanissimi Principis ac Ducis Vvittembergensis nomine perscripta est quæ Tridentino conciliabulo offerretur? & qua tandem fronte audetis postulare ut nullis conditionibus subscribamus ei scripto, de cuius interpretatione usque adeò inter vos non cõstat, ut te Andrea, iubeat tuus Heshusius resipiscere, Vvigandus olim Heshusio succenturiatus illum ex Prusis episcopatu nuper pro blasphemo deiecerit: te Illyricus ille tuæ Ubiquitatis acerrimus assertor, tu vicissim Illyricum ferre non potueris: vix denique vllum superfit illius confessionis caput de cuius explicatione inter vos conveniat, neque hodie vlli sint in orbe terrarum, qui mutuis concertationibus Christianam religionem æquè exponant omnium mortali-
 lium

hūm ludibriis? Hæc sunt monstra *ἀόυσια*
τα, Andrea, quæ iam pridem fateor me
scripsisse mirari me quānam possit Ger-
mania tam diu perferre, cui quotidie &
singulis momentis Deum precor Opt.
Max. vt oculos aperiat. Certè prius hoc à
vobis iure saltem peto vt priusquam hæ-
reticus idcirco censear quòd Augustanæ
confessione simpliciter non subscribam,
inter vos de ipsius interpretatione con-
ueniat. Ad D. autem Lutherum quod at-
tinet, quis eius auctoritatem magis quàm
vos imminuit? Habeatur sanè qualis fuit,
excellens videlicet organum Dei in eius
veritate nostris temporibus aduersus Pa-
pisticam tyrannidem propugnanda. At
eius sanè scripta in singulis probare ne si
velitis quidem satis prudenter possitis,
quod cum nulla tanti viri contumelia sit
dictum. Contigit enim ei quod illi cæco,
cui Dominus non vno momento, sed sen-
sim oculos aperuit. Id verò ne vos qui-
dem negaturos opinor, quoniam summe
fuerit impudentiæ, neque hoc quisquam
melius quàm ipsemet aliquot locis agno-
uit. Delectu igitur magno hîc opus est,
cuius norma quum sit vnicum *αὐτόπρῖνον*
Dei verbum, & huius rursus falsæ inter-

pretationes à veris ex fidei analogia discernantur, cur obsecro, pati non potestis à Luthero ad Dei verbum, ab illius in aliquibus interpretatione ad fidei analogiam prouocari? Quid multa? vestram illam calamistratam Vbiquitatem, cui tam multa quotidie planè ἀλλόκοτοι affingitis, quibus tandem ex Lutheri scriptis desumpsistis? Deniq. si ita habet, agedum ipsimet Luthero in hac ipsa controuersia credamus. Fatetur igitur ingenuè se in hoc argumento sæpe, sæpe, inquam, naturæ tribuisse, quod est personæ & contrà. Hoc inquam, ille ingenuè professus est, vnde omnes istos à vobis errores fuisse desumptos nemo dubitabit qui vel leuissimè legerit veterum Orthodoxorum aduersus Nestorium & Eutychem certamina. At contrà, si vobis creditur, nusquam verius loquutus fuerit Lutherus quàm vbi se non semel, sed sæpius errasse professus est. Exemplum huius rei admirabile proferam quo admoneantur homines, vt quò magis excellunt eò circumspectius loquatur & scribât. Eo ipso loco vbi suum illum maximi momenti errorem agnoscit concione videlicet de Natali in magnis post

Pōst illis, ibi, inquam, imprudens in eo ipso grauissimè peccat. Vocat enim eos imperitos qui ex Christo hominem omnipotentem & omniscientem faciunt, quo quidem dicto vestrum dogma ex professo damnauit. Et tamen nisi Christus est homo omnipotens, omniscius, omnipræsens certè non est homo Deus. Itaque imperiti non sunt quos Lutherus arguit, sed eorum est hic error qui quoniam concretum ab abstracto, siue κατ' ἄλλο ab eo quod καθ' αὐτό dicitur, distinguere nesciūt; naturam cum persona cōfundunt. Est enim certè Christus omnipotēs quia Deus, at non est humanitas omnipotens, quod ipsi quoque scholastici rectè docēt, quia humanitas non est Deitas. Illud autem negare Nestorianum est, istud affirmare Eutychianum, vtrunq. dicere Brentianum. Ergo si Lutherō creditis, cur illi errorem confitenti & exemplo suo confirmanti non creditis? Imò quod Lutherus vbique & quidem non immeritò contendit ex institutionis verbis petendam esse veram de carnis Christi præsentia diuinationem, annon funditus euertitis, quum ad hypostaticam vnionem recurri

tis? Nam si hæc facit ut sit ubique caro
 Christi, sicuti est ubique eius diuinitas,
 quorum nobis opus illa ad cælum vestrum
 Vtropicum ascensione? quorum sessione
 ad dextram patris, nisi fortasse idem valet
 hoc utrumque, atque superiora illa, Con-
 ceptus ex Spiritu sancto, natus ex Maria
 virgine? quorum denique ad probandam
 realem carnis Christi in Cœna omnipre-
 sentiam, de huius enuntiationis, Hoc est
 corpus meum, interpretatione quaeritur,
 si iam antea propter illam hypostaticam
 unionem re ipsa præsens erat, in, sub, vel
 cum pane, ut & in cæteris quibuscunque
 rebus? Sed huic malo scilicet remediũ o-
 ptimum comperistis pauculi vos quidam
 Theologi, in quorum dictata quicumque
 præscriptis verbis non iuravit, Christianus
 & orthodoxus haberi nõ possit. Hoc
 ego quum dico absit ut Illustrissimi Ele-
 ctoris consilium reprehendam, quod ego
 summa potius laude dignum esse absque
 adulatiõne vlla profiteor. Quid enim Chri-
 stianos principes ac præsertim Illustrissi-
 mum illum Saxonie Ducem Electorem, e-
 cuius potissimum ditioe nostra memo-
 ria rursus Euangelium orbi terrarum illu-
 xit, quid illos inquam, potius curare oportuit

tuit, quàm vt tandem aliquando decisis ex Dei verbo tot controuersis, quas Satan inter eos excitauit quos potius maxime concordés esse decuit, pax aliqua firma constitueretur? Consilium igitur illud vt dixi, minime reprehensum volo, sed vos consiliarios summa vituperatione dignos esse clamito, qui infelicium illorum hominum Diotrephus, Eusebij Nicomediensis, Dioscori, Vrsatij, Valentis, memoriã plane renouastis. Nam te Selneccere, te Iacobe Andrea, etiamsi vobis hoc iudicium deferretur, quid potius facere oportuit, quàm vt vos iudices in causa vestra sedere posse negaretis? Sed quid si comperiamini non illud modò nõ defugisse, sed etiam & cupidissime appetuisse, & corruptissime exercuisse? Tu verò, Muscule qui iam pridem audacissime fœdissimos illos Eutychetis errores conuictus es defendere, tu inquam, Islebij adstipulator, nõ erubisti quæso, quum aliquam rerum istarum cognitionem tibi arrogares? Duorum aliorum quos vobiscum aduocatos fuisse intelligo, eruditio satis est Ecclesiis perispecta, quibuscum etiam his de rebus libenter, si licebit, contulero. Sed etiamsi essetis legitimi controuersiarum istarum

cognitores, quæ hæc vestra agendi ratio est, & quàm in omnibus iudiciis inusitata? Nam vt prohibere quidem nemo vos potuerit quin qua de re sententiam aut consilium rogati estis, diceretis, illud tamen est intolerabile, non modò tot Ecclesiis, tot populis, tot gentibus si non directè, at certè obliquè, fidei normam præscribere; verum etiam quâ ratione ab imperitis obtineri, à repugnâtib; extorqueri subscriptiones possunt interroganti de Synodo Illustrissimò Principi suggerere; & quod in Ecclesia Christiana palam liberis Synodorum suffragiis semper est factum donec Papistica tyrânis obtineret, id per cuniculos facilioris cõcordiæ prætextu moliri. Quid amplius? etiam tot amplissimorum regnorum, tot liberarum ciuitatum Ecclesias, non auditas, imò ne citatas quidem, sed prorsus necopinantes, hæreseos, blasphemias, impietatis denique damnare & ad eam probandam Illustrissimos Principes nihil minus cogitantes vanissimis suasionibus pellicere? Sed benè rursus res cecidit, sensuris tandem, vt spero, vobis q; non in Constantios aut Valentes, sed in Constantinos & Martianos potius alteros incideritis.

Superfunt alia, quæ etsi multò sunt grauiora, minus me tamen commouent, quoniam Dei beneficio, facilè sic redargui possunt, vt ne speciem quidem veri apud æquos iudices habitura videantur. Sunt autem illa non aduersum me priuatim, sed aduersus eos omnes instituta quos isti esse omnium sceleratissimos hominibus nostræ doctrinæ ignaris ac præsertim mulieribus persuaserunt: itaque sic à me quasi communia annotabuntur.

Hæc igitur iste mihi, vel potius omnibus tribuit quos Sacramentarios & Calvinistas cognominat, auius ipse primus Lutheranismum vocare doctrinam quæ ipse sectatur.

I *Blasphemum ac Thyesten, Capernaitam ac Satanae ministrum eum esse qui Christum dicat presentem esse in terris corpore & sanguine suo ubi & quando Cæna celebratur.*

Præsentiam veri illius corporis & veri sanguinis, totiùsque adeo humanæ naturæ Christi in Cæna absit vt vnquam simus inficiati, sed ita explicatam ex Dei verbo vt neque veritati carnis assumptæ, neque ascensionis, neque commorationis Christi in cælis, neque futuro eius ad-

uentui repugnet. Præsentem igitur Christum totum esse fatemur quatenus hypostaticè in verbo omnipræente inseparabiliter subsistit caro, quæ præsentia est vniuersalis, & concreto conuenit non abstracto. Nec enim quicquid toti Christo, quatenus vnum est ὁπιστάμενον cõuenit, existimandum est etiam Toti Christi, id est vtrique Christi naturæ distinctè considerata, conuenire. quod in communi quoque sermone vsurpari consuevit. Bezam enim hæc scribere verè dixeris quatenus vt totum quiddam consideratur: at singulis Bezæ partibus id tribui citra demeritiam non potest, quum neque animus ipse propriè scribere dicatur, neq. scriptio sit capitis aut alterius partis corporis quàm manus actio. Hoc discrimen antagonistæ nostri non animaduertentes vel personæ quod est naturæ, vel naturæ quod est personæ tribuãt oportet. Alterum præsentia genus est quo fit vt hæc caro sit vni menti & fidei præsens, nõ tamen corpori, nec propterea tamen vanè & imaginariè, quum longè sit verius ac certius quod in Verbo Dei & sacramentis intuetur fidei oculus siue propinquum siue longinquum quod ad rei situm attinet, quàm quicquid

cor

corporis sensibus externis percipitur. Estque hæc præsentia tum Verbo simplici tum sacramentis communis. His igitur duobus modis in Cæna præsentia carnis Christi admittimus, quam si ad situm referas (vbicunq. autem est verum corpus quantumuis glorificatum, quod ad situm attinet in loco sit oportet) didicimus cum Augustino dicere, sublatiis spatiis tolli corpora. *Item*, donec finiatur seculum sursum fore Dominum secundum veri corporis modum. *Item*, Omne corpus ipsiusque adeò glorificati Christi, necessario locum occupare, quem sic impleat ut in nulla eius parte sit totum. *Item*, Christum vbique esse tanquam Deum, & in loco esse propter veri corporis modum, cui immortalitatem dedit, naturam non abstulit. *Item*, Credendum esse Christi corpus ita esse in cælo ut erat in terra quum ascenderet in cælum. *Item* Cauendum esse ne sic adstruamus diuinitatem hominis ut veritatem corporis auferamus. *Item* quia secundum carnem ascendit in cælum, non esse hîc, & ibi non autem hîc sedere ad dextram maiestatis. *Cum Cyrillo* Nullum ambigere Christum præsentia carnis abesse. *Item*, corpore absentem se-

dere & interpellare apud patrem qui Spiritu habitat in sanctis. *Item*, quum Spiritu immitteret Apostolis, non potuisse cum eis carne conuersari, vt qui ad patrem ascendisset. *Cum Vigilio*, quando fuit in terra, non fuisse in caelo: & nunc quia in caelo est, non esse vtique in terra, quum è caelo venturus speretur. *Item*, Christum sicut non capitur loco per naturam diuinitatis, ita contineri & circumscribi loco secundum naturam carnis, quæ sit fides Catholica quam Apostoli tradiderunt, Martyres roborauerunt, & fideles nunc vsque custodiunt. *Cum Ambrosio*, eandem esse veritatem corporis in Christo quæ in nobis. *Cum Fulgentio*, Christum esse hominem localem & secundum humanam substantiam abfuisse caelo quum esset in terra, & deseruisse terram quum ascenderet in caelum. *Item*, ascendisse in caelum quia verus & localis homo, sicut adest fidelibus quia immensus & verus est Deus. *Item*, Apostoli verbis demonstrari Christi corpus localiter caelis contineri. *Item*, Christum secundum totum hominem quem accepit, terram localiter deseruisse, in caelum ascendisse, & in dextris Dei sedere.

2. Beza negat manducari Christi carnem.

nem & bibi eius sanguinem in Cœna, imò cum esum vocat Capernaïticum, & Cyclopicas ac Thyesteas epulas.

Qua ratione & in quem finem præsens est corpus, ea quoque verè præbetur à Christo promittente, & verè itidè à credentibus percipitur; præsens autem est ob eas quas diximus causas, non corpori sed menti, ac proinde non vt sui substantia nostræ commisceatur, sed vt ex eo mens nostra tum sibi tum corpori vitam illam spiritualem & eternam hauriat. Itaque non corpore sed mente, nec mente quavis, sed mente quæ vera fide sit prædicta percipitur. Quoniam autem nobis in Cœna præbetur adiunctis ex Christi mandato signis quæ corporis ore manducantur & bibuntur: idcirco dicitur corpus mente quoque manducari, & sanguis bibi, verbis videlicet quibus sacramentalis & externa corporis actio declaratur, ad interiorem mentis & fidei significandam actionem translatis, ne de sacramentorum veritate dubitemus. Hinc efficitur omnem illam oralem manducationem & potum, & realem illam in, sub, vel cum pane corporis etiam respectu præsentiam, meritò à nobis vt a-

analogiæ fidei ex diametro repugnantem,
 & his mysteriis minimè accommodatam
 penitus repudiari, nec tamen à nobis verâ
 veri corporis & veri sanguinis *κοινωνία*
 vlllo modo negari: non esse denique inter
 nos quod ad Cœnam Domini attinet, ne
 que de symbolis, neque de re sacramen-
 torum, neque de eorundem veritate &
 efficacia, neque denique de ipsa corporis
 & sanguinis communicatione, sed de sa-
 cramentalis duntaxat præsentia, & corpo-
 ris ac sanguinis perceptionis modo con-
 trouersiam, quem vtrunque modum vos
 corporalem quoque & corporis esse vul-
 tis, nos autem spirituales ac spiritus & fi-
 dei duntaxat respectu statuimus. Videât
 igitur qui contentiones istas fouent, quo
 iure in nos quasi Christianæ fidei funda-
 menta, & Iesu Christi domini nostri testa-
 mentum euertentes, quasi denique Tur-
 cas & Mahumetanos alteros tanto impe-
 tu ferantur: nec vicissim sibi Capernaiti-
 cum & Cyclopicum esum obiici mirentur.
 Et hæc quidem de Cœna Domini.
 Nã quod attinet ad Vbiquitatis dogma,
 nos illud vt planè impium sine exceptio-
 ne detestamur.

3 *Beza dicit institutionis Cœnae verba à*
Christo

Christo prolata non aliter esse interpretanda, nec aliter esse vera, quam ferat sacramentorum natura, id est, significatiue.

Dicit sane & quærit an satis, sani sit hominis negare quæ de sacramentis dicuntur esse secundum naturam ipsam sacramentorum intelligenda. Sed calumniosè prætermittis Selneccere, quod reticendū non fuit, Bezam videlicet docere sacramentali significatione sic res Symbolis externis significatas significari, vt etiam verè ac re ipsa menti ac fidei exhibeantur & spiritualiter applicentur.

4 *Docet Beza quòd Christus non modò noluerit, sed etiam non potuerit promittere & dicere se velle nobis in Cæna corpus suum manducandū & sanguinem suum bibendum præbere.*

Imò nunquam negauit Beza corpus & sanguinem Christi in Cæna verè percipi, sed ore siue actione corporis externa percipi negauit & negat. Rursum ergo calumniaris. Hoc autem agnoscit Beza se docuisse & docere, Christum nec voluisse nec potuisse velle sese ore corporis comedendum in Cæna præbere: at non simpliciter sed ex variis hypothefibus sic docet, quas tu rursum verfutia aut igno-

rantia præteriisti . Sunt autem istæ huius
 impossibilitatis hypotheses: Vna, quod ve-
 rum corpus veri & organici corporis par-
 tibus ac spatiis finitum ac circūscriptum
 assumere voluit, cui naturam hanc gloria
 non ademit, vt ipsemet testatus est. Alte-
 ra quòd à seipso dissidere non possit. Ter-
 tia quòd mentiri nõ possit . Quarta quòd
 flagitium præcipere non possit: flagitium
 autem sit, Augustino teste & hac ipsa de
 re differente, hominis carne vesci, & sa-
 guine potari, vnde colligit figuratè hanc
 esse mädicationē intelligendam . Itaque
 quum & in diuina & in humana philoso-
 phia certissime sint istæ hypothesēs, sitq̃
 realis illa vnius & eiusdem Christi corpo-
 ris in terris innumeris locis & in calis
 simul eodēque instanti præsentia, &
 oralis illa perceptio illis hypothesibus ex
 diametro repugnās, falsam & commenti-
 tiam illam esse rectè doceo: neque tamen
 propterea omnipotentem esse Filiū Dei
 nego, quoniam dissidere à seipso siue con-
 tradictoria velle, ac proinde mentiri vel-
 le, non est potentię sed infirmitatis.

5 *Docet Beza corpus & sanguinē Chri-
 sti longius abesse à nobis quàm calū à terra.
 Docet Beza ex Christi verbis, ipsum
 quoad*

quoad naturā humanam verè abiisse supra omnes cœlos, id est relicta terra vbi tum erat non in cœlis, profectum esse in cœlos vbi nunc sit; non in terris, & verè, vt testantur Angeli, inde vltimo die venturum. *Ex Petro*, oportere illum cœlo contineri ad vltimum vsque diem. *ex Paulo*, peregrinari nos à Domino in terris, & oportere nos dissolui vt cum Christo simus. *ex Luca*, visum esse Christum ipsum in cœlis Stephano non in terris. *Ex Ignatio*, Corpus Christi hæc omnia habere nobiscum communia, quæ propria sunt humani corporis, id est quibus ablatis corpus humanum esse desineret. *Ex Didymo*, vniuersa quæ facta sunt, habere sine vlla exceptione, circumscriptionem substantiam. *Ex Apollinari*, Christi copulationem cum corpore non mutare corporis naturam. *Ex Seueriano*, Christum versari in loco secundū corpus, extra locum positum secundum Verbum. *Ex Origene*, Non esse humanitatem nobiscum omnibus diebus vsque ad consummationem sæculi, nec congregatis vbique fidelibus: sed virtutem diuinā quæ est in Christo Iesu. *Ex Athanasio*, Eius esse ire & venire qui aliquibus locorum terminis circumscribatur, & eum in quo

erat locum deserere, vt ad alium vbi non erat, veniat. *Ex Theodoro*, Corpus quidē Christi esse à corruptione & interitu alienum, impassibile, immortale, diuina gloria glorificatum & sessione ad dextram Patris dignatum, & à cęlestibus adorari potestatibus (nempe vt Dei corpus) corpus tamē esse, & habere eam quam prius habuit formā, figuram, & circumscriptionē. *Ex Nazianzeno*, Christū habitare in cordibus nostris non secundum naturam aspectabilem, sed secundum naturam inuisibilem, & circumscriptum corpore & in circumscriptum spiritu, id est, deitate, qui loco contineatur, & loco non contineatur. *Ex Tertulliano*, Vnius Dei nature esse vt adesse omni loco possit. *Que ex Cyrillo, Vigilio, Ambrosio, Augustino paulò antè citauimus, eodem spectant, & eorum sententiam qui corpus Christi aliter vsquam realiter quàm secundum naturalem circumscriptionem adesse docent, disertè refellunt.*

6 *Docet Beza Christum nihil in Cæna dicere contrarium intellectui humano: & verba Christi intelligenda necessario secundum naturalem rationem.*

Hęc verò cuiusmodi sit calumnia ex hoc

hoc saltem scripto diiudicetur. Egone vero sapientiam Dei subiecerim hominum stultitię? Sed res sic habet. De præsentia reali siue situ corporis Christi, dico ex eius veritate, & rursum de ipsius veritate ex nature verè corporeę & humane idiomatib⁹ essentialibus statuendum, quibus videlicet abolitis corpus desinat esse corpus, inter quę idiomata pono quãtitatē, corporibus vsq. adeò propriam vt rectè dixerit Augustinus de ipso Christi corpore glorificando differēs, Tolle spatia corporib. & corpora non erunt. Sic etiã Christus ipse veritatē corporis sui post resurrectionem probat, quũ, inquit, palpate & videte. Itē Ioãnes, 1. Ioan. 1, 1. Quod vidimus, q̄ spectauimus; q̄ cõtractauimus, &c. Nec aliã euidētiorē ratione patres Marcionis dogma cõfutant, & Theodoretus Eutychetis hærésin, absorptam à Deitate humanitatem, saltē post ascensionē somniantis. At nostri antagoniste quãtò apertius etiã quàm ille à vero aberrant? Nã ille vidit nõ posse nisi sublata circũscriptione cõstitui corporis Christi infinitatē: at isti simul quãtum & non quantũ, locale & illocale, præsens & absens esse volunt. Vt ad rē redeã, de naturali corporis Christi veritate ex

naturę legibus iudicandū dico, nec pro-
 pterea gloriã ipsius *ἡσφουσιμὸν* tollo, quæ
 fit vt sola deitate, excepta, fit hoc corpus
 supra res omnes creatas euectū: sed *ἀντι-
 φουσιμὸν*, id est, quib. positis corpus nō esset,
 penitus reiicio. De sacramentali verò con-
 iunctione statuo cum Augusti nō de ipsis
 sacramentis nostris loquente, honorē ha-
 bere posse vt religiosa, stuporē autē vt mi-
 ra, nequaquã: quod tamē falsissimū esset si
 realis in, sub, vel cū pane in terris presen-
 tia corporis statueretur, & ad hoc statuē-
 dum dogma, rectè ad Dei omnipotentia
 deueniretur. Sin verò de Sacramenti veri-
 tate, & efficacitate, siue de corporis Chri-
 sti cōmunicatione quæritur, tum demum
 verè magnū atq. ad eò incomprehensibile
 huius mysterium esse dico, cōtrā quàm i-
 sentire videantur qui orālē manducatio-
 nem ponunt. Quid enim est in orali pre-
 sentis realiter carnis manducatione admi-
 randum, & quod ordinem communem
 transgrediatur?

7 *Beza negat veritatē verborum Christi
 in Cæna.*

Imò si impietatis reus est, quisquis nō
 seruat τὸ πρῶτον in singulis sacrarum litera-
 rū verbis, cur tot passim tropi in earū ex-
 plicatione annotātur cur? nō apertè trāsi-

mus in Anthropomorphitarū castra? Ego Selneccere, Dei beneficio, tā veracē esse Christum scio quā Deum esse, neq. me hac luce dignum censerem si secus putarem. Tu verò vide potius ne dum contradictoria simul vera esse vis sine tropo, sic veritatem adstruas, vt mendacium altera ex parte tuearis. In summa, mi homo, longè aliud est, quæ vera quæ falsa sit verborum Christi interpretatio ex fidei analogia disceptare, quā veritatem verbis Christi, id est, ipsi veritati, detrahere.

8 Beza sic interpretatur ascendisse Christum in cælos, vt Cæli appellatione cælestes illas regiones intelligat in quibus, sicut in continente contentum contineatur: & ex ascensione colligat Christi carnem nunc à terris abesse.

Omnino ita est. Tu verò quid Cælorum nomine intelligis? *Non certum locum, inquis, ex aliqua materia extructum, sed gloriam, Maiestatem, gubernationem, & potentiam diuinam.* Patere igitur, si potes, vt nos qui tibi hæc in re bestia sumus, in hoc vestrum arcanum inquiramus, quamquā id iam olim fecimus. Prouocamus ergo in primis ad ipsam historiam ascensionis Domini, deinde ad totius Ecclesiæ perpe-

tuum tantumque consensum ut huic articulum ita ut verba sonant, de naturali videlicet & locali in summas illas regiones ascensu, intelligendum esse nunquam sit magis dubitatum, quam quæsitum an aliquis sit Deus: ac tertio demum loco te tuæque alioqui factionis homines appello. Ad ipsam historiam quod attinet si quæras ex Luca quid sit Ascendere, respondebit, Sursum ferri. quânam? per medias nubes. quoniam? cælos illos supremos versus, nisi putas Apostolos intuitos esse non illos cælos quatenus sunt aspectabiles, sed quasi de isto allegorico vel potius Vtopico vestro certiores factos sese ad illam quâ vocatis omnimaisi statem non tantum oculis inuisibilem, sed intellectu etiam nostro imperscrutabilem cõuertisse. Certè illuc ascendit ubi apertis cælis illum vidit Stephanus, unde illum tonantem audiuit Saulus, & unde venturus creditur. Venturum autem cælitus ille saltè Apostoli locus ostendit, in quo dicimur ituri ipsi obuiam, *ἐν νεφέλαις, εἰς αἴρα.* Quod attinet ad Patrû testimonia, quoties iam sunt à nobis prolata, quibus ne *ἔγωγε* quidem respondistis? Repetam tamen nonnulla, ex quibus tria nobis rursum

sum constabunt, nempe de locali ex terris discessu, & locali in cœlestes illas ipsas summas regiones ascensu, historiam esse intelligendam: & corpus Christi sic nunc illic esse suis veri corporis dimensionibus finitum, circumscriptū, & ut in loco continente verè contentum, ac demum tantum abesse ut vestro exemplo vetustas ex articulo ascensionis Domini præsentiam corporis illius simul in terris & in cœlis collegerit, ut contra à terris idcirco abesse dicat quoniam in cœlos abiit, nō prius inde quàm ultimo illo die rediturus. Sic igitur Theodoretus Eutycheten refutās.

Corpus Domini diuina quidem gloria glorificatum, & sessione ad dextram patris dignatum est: corpus tamen est, & habet quā prius habuit formā, figuram, & circumscriptiōnē.

Item Nazianzenus, *Docemus eundem Christum circumscriptum corpore (id est, quatenus homo est) incircumscriptum spiritu (id est, quatenus Deus est) qui loco continetur (repete, corpore) & loco non continetur (repete, spiritu.)* Et Cyrillus. *Nullus ambigit quum ad cœlos ascenderit, quānis virtute spiritus semper adsit, præsentia carnis ipsum abesse.* Imo Cyrille, exorti nunc sunt qui idcirco præsentia carnis ipsi sumi

adesse contendant quoniam in caelos ascen-
 dit, id est, omnem Maiestatem intra
 se recepit vt omnia sui ipsius reali substan-
 tia impletet. & qui tuū istud *presentia car-*
nis, ad infirmitatis & mortalitatis Christi
 tempus, non ad ipsam carnis substantiā
 referant, cui opponatur *virtus Spiritus*, id
 est, vt ipsi volunt, non deitas ipsa sed eius
 omnes proprietates in carnē Christi ef-
 fusae. Quid tu ad hæc, Cyrille? *Si diuina i-*
psa natura partitionem reciperet, intelligere
tur & corpus. Si autem hoc, & in loco omnino
& magnitudine, & quantitate, & si caderet
in eam quantitas, non effugeret circumscri-
ptionem. Demus igitur tibi diuina omni
 energia exornatam Christi carnem: quia
 tamen caro est, corpus est, & si corpus,
 ergo circumscriptum: & si circumscri-
 ptum, ergo in loco: si in loco, ergo vt con-
 tentum in cōtinente. Viden' ergo quā
 hæc sint falsa & *absurda*. Et Vigilius, quē
 quoties carpetis, toties Eutychianos vos
 fateamini necesse est: *Quando in terra fuit*
non erat utique in caelo, & nunc quia in caelo
est, non utiq. in terra, & intantum non est, vt
secundū ipsam carnē expectemus è caelo vē-
rum, quem secundum verbum nobiscum esse
dicimus in terra. Est Christus nobiscum, &
non

*non nobiscum, quia quos reliquit & à quibus
 discessit humanitate sua, non eos deseruit di-
 uinitate sua. Item, Aut Verbum cum carne
 sua loco continetur, aut Caro cum Verbo ubi-
 que est, sed quia Verbum ubique, caro au-
 tem ubique non est, apparet vnum eundem
 que Christum utriusque esse natura, & esse
 quidem ubique secundum naturam diuini-
 tatis sua, & loco contineri secundum naturā
 humanitatis sua. Circumscribitur loco secun-
 dum naturam carnis sua, & non capitur loco
 secundum naturam diuinitatis sua. Hac est
 fides & confessio Apostolica quam Apostoli
 tradiderunt, Martyres roborauerunt, & fi-
 delcs nunc vsque custodiunt. Audis verba
 contineri loco & capi loco, Selneccere,
 ex quibus intelligunt omnes à qua parte
 stet fides Apostolica. Et Augustinus. Spa-
 tia locorum tolle corporibus & nusquā erunt:
 & quia nusquam, ergo non erunt. Ubique
 crede Christum quatenus Deus est, in caelo
 autem per id quod homo, secundum veri cor-
 poris modum. Ergo Cœli nomen perperā
 interpretaris Selneccere, omnipræsentiā
 ex ascensione in caelos falsò colligis, &
 malè negas Christi corpus esse in caelo vt
 contentum in continente. Item, Dei fi-
 lium in homine assumpta visibilem, corpo-*

reum, atque *LOCALEM* post resurrectionem non credere & profiteri, est prophanū. Item, Christus est in loco aliquo caeli, propter veri corporis modum, cui immortalitatem dedit, naturam non abstulit. Item, *Ego corpus Christi ita in caelo esse credo ut erat in terra quum ascenderet in caelum, & quemadmodum ipse Christus discipulis de resurrectione ipsius dubitantibus ait, palpate & videte, Spiritus carnem & ossa non habet.* Item, *Secundum carnem quam Verbum assumpsit, ascendit in caelum, non est hic.* Et Fulgentius secundum substantiam humanam absens caelo quum esset in terra, & derelinquens terram quum ascendit in caelum. Item, *Ut LOCALEM ostenderet suam humanitatem dixit discipulis, ascendo ad patrem.* Item, *quomodo ascendit in caelum, nisi quia verus & Localis est homo?* Item, *Idemque atque inseparabilis Christus secundum totum hominem quem accepit terram LOCALITER deserens in caelum ascendit.* Denique quid D. Philippus suis in epistolam ad Colossenses commentariis de locali ascensione in caelum scripserit, quo viuo vestra haec disparitio apud Brentium occulta permansit, minimè ignoras. Sed ad vos ipsos venio. Heshusius ille

ille qui, ni fallor, primus ausus est hoc se-
 culo inter eos qui Papisticam hierarchiã
 oppugnarunt sese episcopum vocare, to-
 tidem verbis hæc scripsit: Necessè est fa-
 teri corpus Christi in cœlo certo spatio
 concludi. quod verbum quum multo sit
 durius quam illud C A P I, tu videris cur
 tu in me tam acerbè reprehendas. Tu ve-
 rò an non ex professo in Thesibus Vvit-
 tebergæ excusis tuoque & trium aliorum
 nomine editis realem communicationẽ
 idiomatum diuinæ naturæ in humana
 ex professo, Thesibus 30, 31, & 33, oppu-
 gnasti? Denique in hoc ipso scripto vide
 quàm tibi parum constes. Intervanissima
 quædam argumenta quorum refutatio-
 nem fortiter dissimulas, illud quoq; pro-
 fers, corpus Christi esse in Verbo Filio
 Dei, Verbum autem non esse locum, er-
 go corpus Christi non esse in loco. De-
 mus hoc argumento concludi id quod tu
 vis: quando ascenderit Christus in cœlũ?
 tum certè quum fuit conceptus: aut si po-
 stea velis illum ascendisse, nempe non ni-
 si 40 à resurrectione die, cur ascendisse di-
 xerimus vt gloriam cœlestem nactus v-
 bique præsens esse posset, si iam in loco
 non erat, quia in Verbo erat? Ad illud

autem argumentum quod attinet, Si quia Verbum non est locus, idcirco corpus quod est in Verbo, non est in loco, quid tandem erit in loco? Nam, inquit, Apostolus, in Deo viuimus, mouemur, & sumus. At non, inquires, hypostatica vnione. Concedo, sed, quod argumenti, tui vanitatem redarguit, in hac vnione seruantur naturarum proprietates. itaque circumscripta manet, ac proinde localis humanitas, quanuis in infinita & illocali verbi hypostasi subsistens. Iam verò de sessione ad dexteram patris, numquamne animaduertetis quam inania effundatis? Sit sanè ad dexteram Dei sedere, supra res omnes creatas euectum esse & omnè eas gubernandi potestatem accepisse, (quis enim nostrum hoc negat?) num inde efficitur substantiæ ipsius carnis omnipræsentia, aut realis illa idiomatum deitatis in assumptã humanitatem effusio? id est, Eutychna proprietatum confusio? nec enim effusio illa realis aliud quã confusio esse potest, quã idiomatica naturam singularum rerum constituent ac discernant. Carnem igitur glorificatam exorna istis idiomatibus quibus Deitas à rebus omnibus creatis propriè discernitur,

nitur, & humanitatem in Deitatem transf
formaris, imo etiam humanitatem absor
pseris, quia duplicia idiomata diuerfa
rū substantiarum habere nulla singularis
natura potest, multo minus verò ea idio
mata quæ simul stare nequeunt, veluti
Quantitate & circumscriptione præditū
esse, & Quantitatis ac circumscriptionis
expertē se: vno loco totū cōtineri, & plu
ribus locis totū esse, & similia. Sunt ista,
dices, physica. Sunt fanè, quia naturam
carnis essentialem gloria non absorpsit,
neque hypostaticam vnionem aboleuit,
in qua singularum naturarum proprie
tates substantiales in suis subiectis perma
nent. Tua verò antiphysica sunt ideóque
sunt commentitia, adeóque Verbo Dei
& perpetuo Ecclesiæ totius iudicio dam
nata, quòd naturam humanam nō perfici
ant & exornēt sicut hyperphysica quæ
minimè inficiamur, sed extinguant & a
boleant. Deinde si Ascendere in Cælos idē
de declarat atque Omnia illa quæ dicitis
consequi, quod idem postea per sessio
nem ad dexteram Maiestatis significari
vultis, quis non videt alterum istorum in
nostro symbolo redundare? Longè pro
fectò aliter Patres qui gloriæ Christi ad

D. j.

dexteram patris sedenti nihil detrahūt,
 & tamen ex eius in cælos ascensu, caput
 in cælis esse, non in terris, & membra in
 terris adhuc esse non in cælis colligunt. &
queratur, inquis, ubi sit Christus in cælis,
responde ad dexteram Patris, ergo non
in loco. At nos dicimus, Si queratur, ubi
 sedeat ad dexteram Patris, id est, ubi re-
 gnet omni res omnes creatas gubernandi
 potestate accepta, responde in cælis, ergo
 in loco, inquit Augustinus & tota anti-
 quitas, secundum veri corporis modum.
 Denique ut omnes norint Patres sic con-
 iunxisse sessionem ad dexteram Patris
 cum collocatione in cælis, ut ex utraque
 non præsentiam realem substantiæ car-
 nis, sed absentiam inde collegerint, audi
 Athanasium, *Eius est ire & venire, qui loco-
 rum terminis circumscribitur, & cum locum
 in quo erat deserit ut ad alium ubi non erat
 veniat.* Loquitur autem de corpore Chri-
 sti etiam glorificato. Audi Theodoretum
*Corpus quod diuina gloria est glorificatum,
 & sessione ad dextram patris dignatum,
 corpus tamen est, & habet quam prius ha-
 buit circumscriptionem.* Audi Cyrillum,
*Corpore est absens Christus Patri pro nobis
 apparens, & ad dextram ipsius sedens.* Audi
 Au-

Augustinū, *Christus per id quod homo est, sedetque ad dextram Patris, veniet eadem carnis forma & substantia cui immortalitatem dedit, naturam non abstulit.*

9 *Scribit Beza naturam humanam in Christo nihil diuinum à Christo recepisse.*

Imo hæc scripsit contra conscientiam suam Selneccerus, cui iam pridem toties Beza inculcauit credere se carnem Christi supra res omnes creatas inenarrabiliter esse inenarrabili gloria & maiestate auctam, sed eo excepto qui subiecit ei omnia, adeo ut quantumuis sit exaltatus secundum humanitatem, sit tamen in ea seipso Deo minor, sicut disertè loquitur Ambrosius, Augustinus, Apostoli 1. Corin. 15. 27. & Christi ipsius vestigia sequenti, dicentis, Pater maior me est. Denique Selneccere qui me toties Diabolū in hoc tuo scripto vocas, scito hoc quod agis, esse propriè *δυσβάλλειν ἢ συνοφαντεῖν*, quoniam inter *ἁποφυσικά* & *ἀνθρωπικά* discernere vel non possis vel nolis, neque ab essentialibus quæ naturas ipsas cōstituunt, accidentia discernere, quibus augeri vel imminui naturarum dignitates possunt, & quibus si in ipsa quoque gloria præditam Christi carnem negas, aboles illam

ipsam humanitatem quam videri vis exornare.

10 Ait Beza Christum quatenus noster est frater & verus homo, non esse in caelo caelorum, ubi est Deus in gloria sua, & nihil habere honoris & maiestatis diuinae.

Enimvero, Selneccere, non erubuisti quum hæc imperitis neque aliunde quàm ex te ipso quæ nostra sit sententia cognituris diceres ac scriberes? Mene verò tulerit Geneuensis Ecclesia aut vlla alia, ac non potius absorpserit terra tam insanè ac furiosè blasphemum? Scio ego, scio ac profiteor per Dei gratiam penetrasse carnem Christi supra omnes caelos, ibique nomen quod est supra omne nomen adeptam, ubi nos quoque vni cum eo in æternum regnabimus, quia poposcit & impetrauit à Patre vt ibi simus vbi est: nequede istis sedibus garrio cum sophistis & enthusiastis, contentus ijs quæ Verbo Dei sunt nobis patefacta donec videamus eum sicuti est. At vos qui caelorum nomine non æternas illas sedes sed Vtopicam carnis maiestatem intelligitis, videte ne ijs potius qui veram ipsius gloriam in vanum somnium conuertatis. Certè ineptum est dicere Christum sedere in caelis in maiestatem di-

te diuina, si Cælorum nomine ipsa diuina maiestas intelligitur.

II *Ait Beza naturam humanam Christi tam esse extra diuinitatem quàm res cæteras.*

Mirū est, Selneccere, audere te Bezæ tribuere Nestorianam blasphemiam quam totidem penè verbis ex Brentio & Iacobo Andrea descripseris. Aiunt enim illi disertis verbis non aliter esse Deum in Christo quàm in Petro, imò in re quauis quod ad ipsam diuinam naturam attinet, sed in eo discrimen esse quòd in Petrum tantum aliquas, in Christum verò omnes suas proprietates effundat. An ego aliquid eis affingam, ex prolatis eorum scriptis diu dicet Ecclesia. Tu verò si vel voculam in meis scriptis inuenias ex qua eiusmodi blasphemiam inuehatur, ecce ceruicem securi subiicio. Hoc quidem dixi quum tuam illam planè Eutychanam blasphemiam refellerem qua disertè scripsisti Christum in sua humana natura esse secundam personam in Diuinitate, humanam naturam seorsim & in sese consideratam esse aliquid extra Deitatem, sicut & reliquas res omnes creatas: sed eius hypostaseos respectu in qua sustentatur, sic esse à Ver-

bo re ipsa distinctam, vt tamē extra Verbum non sit quum in eo subsistat: nō rectè tamen propterea dici esse in Deitate, si Deitatis vox pro essentia ipsa diuina absolutè accipiatur, sed tum demum quum ad Verbi personam restringitur Deitatis appellatio, quum neque à Patre neque à Spiritu sancto sit assūpta humanitas. Vides igitur quā multa in illo tuo dicto requirantur, quod siue improbitate, siue potius ignorātia fecisti, ignoscat tibi Dominus. Quòd si distinctionis nomine separationem significari existimasti, num idcirco sum blasphemus quòd tam crassè hallucineris?

12 *Scribit Beza naturam Christi humanā non debere inuocari in Christi persona.*

Si hoc vel per somnium cogi tavit Beza, sanè blasphemus est. Extant eius scripta, profer locum Selneccere, aut in manifesta calumnia teneris. De adoratione personæ Christi sic ego multis ante annis Brentio respondi, *Ex Augustino, In Christo Domino humanitatem nō solam aut nudam, sed diuinitati suæ unitā, unum Dei Filium Deum verum, & hominem verum, qui adorare contempserit, aeternæ mortis pœnā patietur.* postea subiicio. *Quomodo igitur*

tur hominē Christum adoramus? quia vnus
 & idem ille est Deus. Quomodo Christi car-
 nem adoramus? Quia est Dei caro. Itaque
 non subsistit in carne hac nostra adoratio, sed
 ad eum penetrat cuius est caro; à quo tamē il-
 lam non separat, quoniam hypostaticè cum eo
 est vnita. Sic enim scribit quoque Cyril-
 lus lib. de incarnatione vnigeniti, ca. 26.
 cuius verba in eodem illo libello protu-
 li: Adorauit Christus nobiscum. Vos e-
 nim (inquit Ioann. 4, 22.) adoratis quod
 nescitis, nos adoramus quod scimus. At est e-
 tiam adorandus: flectitur enim ipsi omne ge-
 nū. Hoc quoque secundum aliud & aliud. A-
 dorat enim quia naturam assumpsit que de-
 beat adorare, adoratur autem porro idem, vt
 maior adorante natura, per id quo intelli-
 gitur Deus. Adoratione verò non est diui-
 dendus in hominem seorsim, & in Deum:
 nec verò, quasi Deus sibi coniunctum aequa-
 litate dignatus sit, diuisis substantiis (non
 est igitur hypostatica vnio posita in pro-
 prietatum effusione & *Exoias* exæqua-
 tione, vt Brentiani docent, Nestoriano si-
 mul & Eutychemo dogmate renoua-
 tis) cum ipso adorari dicimus hominem
 (id enim extreme impietatis plenissimum
 est) sed vnum adorandum Dei Verbum;

quod factum est homo & incarnatum est,
 Haftenus Cyrillus, ex quibus non modò
 falsum esse liquet quod nobis impingit
 Selneccerus, sed illud quoq. constare po-
 test, ex Brétii & Iacobi Andree dogma-
 tē consequi Christum adorandum non
 esse. Tradunt enim apertè, *his verbis,*
Verbum caro factum est, nihil aliud significa-
ri quàm quod Filius Dei etsi sua essentia im-
pleat Petrum sicut & hominem Christum, nò
tamē communicat Petro omnes suas proprie-
tates, sed tantum nonnullas. Hoc autē si ve-
 rum est (quod absit) non esset certè Chri-
 stus natura Deus, sed communicatione
 gratiæ summè diuinus, Petrus autē tan-
 tum aliquatenus diuinus, neuter verò a-
 dorandus. En quò nos vbiq. uaria hypo-
 staticæ vnionis declaratio abducit, &
 quo iure quos Calvinistas appellant hæ-
 retici & blasphemii appellantur.

Supereft quiddā quod prætereundū
 non putauī. Edidi ante biennium Theo-
 dori cuiusdam presbyteri Rhetēsis Græ-
 colatinum libellum in quo *verè è τὸ ὄν*
 annotātūr veteres aduersus Christi per-
 sonam hæreses. In eo vbi describitur Sa-
 mosateni dogma, dicitur ille dixisse sic
 habitasse Deum Verbū in Domino si-
 cut

erit & in singulis Prophetis, ac proinde
 duas in Christo fuisse naturas *διηρημένως*
ἰχίους ἢ ἀκοινωνήτους πρὸς ἑαυτὰς παντά-
πασιν, idest vt ego Latinè verti, separatas
 & citra vllam prorsus inter se cōmunio-
 nem. Hanc igitur voculã arripiens Iaco-
 bus Andreas quod in se prorsus dictũ est
 audet aduersum nos detorquere, quòd
 videlicet idiomata essentialia negemus
 in hypostatica vnione re ipsa inter natu-
 ras cōmunicari, quòd Eutyches tum de
 naturis ipsis tum de proprietatibus ea-
 rum affirmabat. Atqui Samosatēni do-
 gma nihil ad proprietatum effusionem
 pertinebat, vt qui poti⁹ fateretur omnia
 Deitatis dona in Christum hominem
 quam abundatissimè fuisse effusa quum
 eum idcirco Deum nuncupatum fuisse
 existimaret, gratia videlicet & *παρσία*
 siue (vt nũc loquũtur Brētiani) *ἐνεργεία*
 non *ἰσία* siue *ὑποστάσις*, quando quidem
 Christũ esse dũtaxat hominẽ credebat.
 Itaque *ἰλὸς ἀνθρώπου* Samosatēni non
 significat hominem naturalibus tantũ
 donis præditum ad quæ nulla alia di-
 uinitus collata accessissent (quis enim
 hoc vnquam nisi palàm impius docuit?)
 sed hominem declarat humana dunta-

xat natura præditum : ac proinde *ἀνομιαν* & idem ibi declarat atque *ἀνόμιον* *σῶσας*, quod ex opposito *δυσπέσας* nomine apparet, neque ad proprietates, quarum nulla fit ibi mentio, sed ad ipsas *ἀσῆλας* siue *φύσεις* refertur, quã impiã hæresim idcirco idem Rhētensis dicit à Nestorio postea renouatã. Denique Vnionis gratiam negabat Samosatenus vt & Nestorius, gratiam autem habitualement, vt in scholis loquuntur, siue Spiritum absque mensura vt loquitur Ioannes, neuter est inficiatus, & sic vsus est nomine *νομιαν* Rhētensis, vt Hilarius aliquoties Communionis & societatis vocibus, Ireneus autem etiam mixtionis.

Cæterum vt tandem aliquãdo ista molestissima scriptiuncula defungar, prouoco à meis accusatoribus simul & iudicibus ad vestras Celsitudines Illustrissimi, potentissimi, & clementissimi Electores ac principes, ad vestras dignitates Generosissimi & spectatissimi Comites, Barones & magnifici liberarũ Imperij ciuitatũ magistratus, Reuerēdi viri Christianarũ in Germania ecclesiarum fidi & moderati pastores, & scholarum doctores, ad vos omnes denique sanctum Dei Euangelium in confessi

feſſione Auguſtana amplexos: prouoco, inquam, ad vos, de iniuria tum mihi priuatim tum etiã tot populorũ ac regnorũ Eccleſiis idem Euangelium in confeſſionib. Gallica, Anglicana, Belgica & Heluetica cõmuni conſenſu amplexis, ab his duob. illata conquerens, Deũmq. teſtẽ ac iudicem appellans: me ſiquid in his cõtrouerſis pecco (quod fanẽ non arbitror) nõ tamen vt hereticum, non vt blaſphemũ & impium, ſed vt hominẽ errare, nec vllã legitimi conuentus iuſtã cognitionẽ deſugere. Deinde & hoc peto & per eũ zelũ obteſtor quo verẽ pios oẽs homines affectos eſſe oportet erga veritatem ac religionis Chriſtiane puritatem, vt iuſta & verbo Dei ac perpetuo Eccleſiæ purioris exemplo cõſentanea ratio ineatur, nõ qua alij alios inauditos voce aut ſcriptis condẽnent, ſed qua diiudicatis ex Dei verbo & præcõte trãquilla & rectẽ inſtituta cognitione cõtrouerſis omnibus, idẽ omnes in Chriſto ſentiamus, cõmunẽ Euãgelij hoſtem ſpiritu Dei noſtri oppugnaturi, ac tandem ſuperaturi. Ad hoc autem iudicium vt paratiores omnes accedant, quæ mea ſit priuatim & quæ Eccleſiarum doctrina, æquum eſt vt ex ſcriptis demum

nostris aut idoneis aliis testibus accusatores nostri doceant. Proferant igitur ipsi locos non interpolatos aut decurtatos sed bona fide descriptos, quemadmodum hæc ex illorum scriptis bona fide excerpta, quæ mihi quidem aperte tum Nestoriana tum Eutychiana videntur, Ecclesiis discutienda & diiudicanda propono.

Andreas Musculus, hæc nuper in articulis illis scripsit de Cœna Domini, quos Ecclesiis & Scholis Marchionatus obtrusit.

1 *Ascendere Filiū hominis nihil aliud est. & significat quàm disparere. Et Filij hominis in Cælum ascensio nihil aliud est quàm inuisibilis disparentia.*

2 *Filius hominis ascendit in Cælum, non loci mutatione secundum personam, sed modo presentie visibilis in inuisibilem mutato, eua nescentia seu disparentia quadam.*

3 *Cælum in quod ascendit Filius Dei non significat cælum elementare stellatū, sed gloriam Dei nullis locorū spatiis circumscriptā.*

Et in Theſibus de incarnatione, 2, 4, 5, 6, 8, 9.

4 *In corpore Christi à momento incarnationis non est querendus ordo naturarum, alioqui ad eius conceptionem non opus fuisset alio*

alio modo quàm naturali. Itaque propter hanc
 admirabilem conceptionem & natiuitatē, &
 duarum naturarum unionem in vnā per-
 sonam, non potest dari locus in quo sit Filius
 Dei secundum diuinam naturam, in quo nō
 sit Filius hominis secundum humanam natu-
 ram & ante & post ascensionem & sessionem
 ad dextram Patris: (Ergo iste Musculus
 non facit ascensionem neq. sessionem ad
 dextrā Patris, causam Vbiquitatis, qua rā-
 tione à Brētio & eius adstipulatoribus dif-
 sentit.) Et quum sit vnus & idem Christus,
 sicut secundum assumentem, sic & secundum
 assumptam naturam nullis localitatis physicæ
 necessitatibus est subiectus nec locorum termi-
 nis circumscriptus. Denique Christi humani-
 tas ab ipsa incarnatione est euecta in eā glo-
 riam ac maiestatem vt in ea non circumscri-
 batur loco, verumetiam terram & calum im-
 pleat, celesti & humanæ rationi inscruta-
 bili modo. Imò si circumscripta non est,
 vt tu vis, inenarrabilis nō est modus quo
 adest, sed inenarrabilis esset modus quo
 visibiliter & circumscriptiuè adestet. Sic
 nimirum sibi ipsi cōtradicat erroris spiri-
 tus necesse est, Totum à suis integranti-
 bus partibus, & concretum ab abstracto
 non distinguens: quoniam nihil videant

oportet quos contentionis spiritus excæcauit.

*Audiamus iam Brentium ipsum, omnium
istorum dogmatum, mortuo Philippo,
auctorem præcipuum.*

40. Reco
onis &
ceps.

Hæc sententia, VERBUM CARO EA-
ETVM EST, nihil aliud significat quàm
quòd Filius Dei filium hominis ita assu-
mperit vt effundat in eum omnem suã ma-
iestatem: & sic eum impleat, vt communi-
cet cum eò omnem suam potentiam, sa-
pientiam, scientiam, & præsentiam.

Quod est inter Christum & Petrum di-
scrimen? Vterq. enim est homo, & in vtro-
que est Deus. Dicis, Illud est discrimen qd
Christus non tantum sit homo, sed etiam
Deus. Petrus autem tantum sit homo, nõ
etiam Deus. Atqui vt in Christo inhabi-
tat diuinitas eaque tota, secundum essen-
tiam, potentiam, & præsentiam: sic & to-
ta inhabitat in Petro. Vbicunque enim
Deus est, totus est. Non potest igitur hac
ratione inter Christum & Petrum discrimen
esse vt dicamus Christum hominem
esse Deum, Petrum autem non esse Deum.
Christus edidit multa miracula: edidit e-
tiam Petrus, & quidẽ potentia diuina nõ
longè absente sed omnino præsentem. Chri-
stus

stus vidit futura, vidit & Petrus, & vaticinatus est. Christus, mortuus & sepultus, resurrexit & ascendit in cælum. Sed & Petrus resurget & ascendet in cælum, & quidem, quod penè admirabilius est in Petro quam in Christo, corpore suo iam in puluerem redacto. Dicitis, Christus resurrexit à morte sua virtute, Petrus aliena: Imò sicut Christus excitatus est diuina virtute, ita resurget Petrus diuina virtute, eaq. nō minus ipsi quā Christo præsente, quod vbiunq. sit diuinitas, ibi sit tota. Christus vidit absentia, vidit & Petrus. Act. 5. sicut & Elifæus. Itaq. ex isto Euangelistę dicto, Verbum caro factum est, quod de Christo dicitur, non de Petro, discrimen Christi & Petri eo statuendum est, quod Filius Dei etsi sua essentia implet Petrū & hominem Christum, non tamen communicat Petro omnes suas proprietates, sed tantum nonnullas.

• Viuificat enim Petrum, conseruat Petrum in vita, Petro dat potestatem eiciendi daemones, imò etiam excitandi mortuos. Interea verò non facit eum omnipotentem, omniscientem, omnipræsensem.

Exæquamus humanitatem Christi di- Pag. 63.

uinitati, non *ουσία* sed *δξουσία*, non essentia sed potentia, non natura sed gloria, non substantia sed maiestate.

Pag. 137. Discrimen inter Christum & alios homines non constat propriè in habitatione Filij Dei in filio hominis, sed communicatione proprietatum quibus filius hominis ab inhabitante Filio Dei ornatur, ut humana natura sit receptaculum augustissimum omnium cælestium & diuinorum beneficiorum.

Pag. 143. Quod dicit Theodoretus & alij, corpus humanum habere in altero seculo eandem circumscriptionem quam habuit in hoc seculo, nullo rectè intellecto sacræ scripturæ testimonio dicit, & est puerilis cogitatio de rebus cælestibus.

Pag. 144. Quum Christus ait, Vado paraturus vobis locum, non loquitur de loco, sed metaphoricè de felicitate & beatitudine ut sit hic sensus, Vado ad passionem & ad mortem qua paraturus sum vobis Patrè propitium, ut vos mecum perpetuò felices reddat.

Ibidem. Ait Christus, Veniã ut vbi sum ego & vos sitis. Et respondet Philippo, An nescis quod in Patre sum, & Pater in me? Est ergo Christus in Patre. Et quĩ credentes ducat.

ducat eò vbi ipse est, sequitur quòd faciat
vt & ipsi sint in Patre, id est, habeant pro-
pitiū Patrem, & fruantur vnà cum ipso
paterna hereditate.

Assumi in Deum non aliud est quàm Pag. 166.
in cælesti & diuina gloria collocari.

Ascensio Christi in cælum fuit exter- Pag. 167.
num spectaculum vsque ad nubes, nec
pueriliter cogitandum est quòd progres-
sus sit physico & corporali modo ad fi-
ctitium illud cælum quod Empyreum vo-
cant, vbi commoretur ea forma qua visi-
biliter ascendit: sed sentiendum est quòd
deposita forma, non quidem essentiali
sed accidentali quam in externo ascen-
sus spectaculo ad tempus assumpsit per
dispensationem, receperit formam Dei
quæ aliquandiu tecta fuerat forma serui,
& perrexit omni sua maiestate quam
habuit, frui.

Christus dicitur corpore seu humani- Pag. 191.
tate sua penetrasse cælum & ascendisse su-
per omnes cælos, nō quòd deseruerit hoc
cælum, aut terram, & quæ in in eis sunt,
sed quòd non in hoc cælo ita hæreat, vt
non etiam omnia impleat.

Etsi Christus ab externo spectaculo as- Pag. 147.
census sui in cælum dicitur confedis-
se ad

dextram Dei Patris sui omnipotentis, tamen veritas huius rei non tunc primum facta est quum Christus ascendit visibiliter in caelum, & misit discipulis Spiritum sanctum, sed quum Verbum caro factum est, & assumpsit humanitatem in Deum.

Pag. 249.

Si Christi humanitas in dextra maiestatis circumscriberetur locis, non esset prestantior Angelis factus: quippe quod circumscribi certo loco non sit summa maiestatis, sed aut corporalis infirmitatis aut spontanea, ad gratificandam aliorum infirmitati, dispensationis.

Pag. 255.

Si Christus humanitate sua sedet ad dexteram maiestatis & omnipotentiae Dei Patris sui, manifestum est quod ubicunque fuerit maiestas & omnipotentia Dei, ita sit quoque Christus humanitate sua.

Pag. 272.

Christus non erat in sepulchro, mortuus videlicet, qualem mulierculae quaerebant, neque iuxta externum aspectum. Erat autem non in sepulchro tantum, verum etiam in caelo & in terra, iuxta diuinitatis suae maiestatem. Voco autem nunc diuinitatem Christi, non eam quam Filius Dei in se ab aeterno habuit, sed quam tempore incarnationis Filio hominis communicauit, siue in assumptam humanitatem effudit.

Iam

*Iam audiamus Iacobum Andream aperte
personam diuidentem & proprietates es-
senciales confundentem.*

Humanitas à diuinitate perficitur, quæ
realiter suas proprietates humanitati cō-
municat, vt sit non modò viua, sed etiam
viuificatrix: non tātum potens sed etiam
omnipotens: humana, inquam, natura,
non sōla diuina.

In disputatio-
ne de Maiesta-
te hominis
Christi.

Non est imaginanda aut fingenda alia
Dei in Christo quàm in creaturis reliquis
omnibus, quoad *ουσία*, diuinitatis præ-
sentia: quæ vt in creaturis *ερεπυεία* discer-
nitur, quòd alia in aliis agat & operetur:
ita in Christum tota effunditur, vt iam
extra ipsum nihil, sed in homine (*hoc con-
cedit Ecclesia*) & per hominem Christum
(*hoc negat Ecclesia de abstracto humanità-
tis*) omnia in omnibus operetur.

Thef. 20.

Atque hæc est communicatio pleni-
tudinis omnis deitatis, de qua loquitur
Apostolus Coloss. I.

Thef. 21.

Quod diuinæ per essentiam est, id hu-
manæ suo modo per accidens commu-
nicatur.

Thef. 22.

Humanitatem Christi diuinitati eius
non *ουσία*, sed *ἕξις*, non essentia, sed po-
tentia, non natura, sed gloria, nō substan-

Thef. 26.

tia, sed maiestate exæquamus.

Thef. 24.

Quum diuinitas in vnitatem personæ
assumpserit hominem, cuius vnionis ra-
tio ac definitio est plenitudinis Dei com-
municatio, sequitur ipsam quoq. huma-
nitatem Christi vbique præsentem esse.

Apologia ad
theses Ingol-
stadianas.
pag. 17.
Pag. 19.

Λόγος per humanitatem Christi omnia
administrat.

Apostolus per formam Dei secundum
quam Christus dicitur æqualis Deo, in-
tellexit dona in ipsam carnem assumptā
realiter effusa.

Pag. 14.

Res omnes à Deo substantialiter su-
stentantur.

Pag. 25.

Homo Christus dicitur Deus, nō quia
Deus sit in ipso (qui in omnibus creaturis
est, non modò natura, sed etiam secundū
subsistentias) sed quia in assumptione car-
nis dedit huic homini omnem potesta-
tem in cælo & in terra, communicauit ei
omnia dona, &c.

Ibidem.

Diuinitas hominis Christi non est illa
ἁγιώτης, & æterna cum Patre & sancto
Spiritu essentia communis, sed commu-
nicata à secunda hypostasi. Et vt vno ver-
bo dicam, quum hominem esse Deum di-
cimus, nihil aliud intelligimus quā quòd
homo ad dextram Dei sedeat. Nam car-
nem

nem assumere in Deum, nihil aliud est quam omnem suam plenitudinem ei communicare.

Potētiam Dei ideo infinitam dicimus, Pag. 32. quia à nobis finire non potest. Deus autē probè finem & modum nouit suæ & potentia & sapientia, quam omnem participasse humanitatem Christi manifestissimè scripturà testatur.

Inter inhabitationem Dei in sanctis & Pag. 17. in Christo hoc vnū est discrimen, quòd sanctis distribuat sua dona dimensa, Christo autem immissa.

Christus homo hoc habet commune Pag. 38. cum omnibus sanctis, quòd cum eo Deus personaliter fuit vnitus.

Nestoriani sunt qui vnionem personalem definiunt solo naturarum conuentu, qui fit in subsistentia Verbi. Pag. 48.

Augustinus hoc dicto, Non esse conueniens vt quòd in Deo est ita fit vbiq. vt Deus, non negat humanitatem Christi esse vbiq. sed negat eo modo esse vbiq. quo diuinitatem. Pag. 56.

Certum est ex Christi verborum sententia, eius humanitatem fuisse in cælo, & sublimiorem quàm in cælo, quum esset in terra. Pag. 60.

Pag. 63

Quum corpus Christi gloriosum non
amplius sit physicum, sed spirituale, quis
id dicet moueri de loco in locum?

Audiamus iam Selneccerum illis suc-
cinentem.

Pag. tertie ip-
sius in me cri-
minationis,
134.

*Adoratur vnica λατρεία Christus non
tantum vt Deus verum etiã vt homo.
Ergo diuina potentia & maiestate præ-
dita est caro Christi.*

Ego vnica adoratione adorandã Chri-
sti personã fateor cõtra Nestoriũ, sed
nego humanitatẽ adorari in sese cõ-
tra Eutyche. Sed age decidat hanc cõ-
trouersiã Cyrilli autoritas lib. in Ioa.
2. ca. 92. vbi hæc verba exponit, Nos
adoramus quod scimus.

*Adorantibus se connumerauerat qui cõ Pa-
tre & S. Spiritu tam ab Angelis quã à nobis a-
doratur. Quũ enim serui formã assumpserit,
seruo cõueniens ministeriũ suscepit. Et mox,
Conuenit maximè hominib. tamquã debitã
Deo adorationem offerre. Adorat igitur Chri-
stus vt homo: adoratur autem semper cum Pa-
tre & Spiritu, quoniã Deus verus est secundũ
diuinã naturam. Idẽ lib. Thesauri, 2, cap. 1.
Christus modo vt homo, modo vt Deus meri-
tò loquitur. Vos, inquit, adoratis quod nescitis,
nos adoramus quod scimus, vt homo loquitur*

Nos

Non enim ex adorantibus est ὁ λόγος, sed cum Patre & Spiritu S. adoratur. Adorent ipsum, inquit ille, omnes Angeli Dei. Nemo autē ignorat NULLI PRORSVS NATVRAE præterquam Dei adorationē à scriptura tribui. Scriptum enim est, Dominum Deum tuum adorabis & ei soli seruiēs. Itaq. Filius, quantum verē adorabilis sit (Deus enim est natura) tamen ut homo adorat. Hactenus Cyrillus.

Christus est secunda personā in diuinitate, Pag. 51.
etiam in natura sua humana.

Potest homo Christus secundum naturam Pag. 137.
humanam in sese esse ubique.

Competit humanitati omnipotentem esse.

Christus, inquit, Ego sum vobiscum vsque Pag. 25.
ad consummationem seculi. Ergo etiam secundum Pag. 124.
humanam naturam, est nobis præsens
σωματικῆν παρουσίαν, & in se ipsa, nec tantum
qua ratione Deus est.

Christus sedet quā homo ad dexteram Pa- Pag. 46. & 10
tris. Ergo nullis physicis legibus est alligata
humana Christi natura, sed est immensa potē
tia particeps in sese & immediate, eodē planē
modo quo maiestātē Dei dicimus esse in celo.

Si decipimur ita credētes de Cæna Domini, Pag. 167
nihil inde incommodi nobis accidet, sed lau-
dem potius & simplicitatis gloriā in illo die
reportabimus.

Hæc ille, at nos præter cætera millies prolata audiamus hoc quoque Cyrilli de portentosa illa reali proprietatû essentialium inter naturas communicatione: Cyrilli inquam illius qui Nestorium & Eutychen vt Athanasius Arrium prostravit, perspicuum & planum ac verè aureum testimonium ex lib. 2. in Ioan. cap. 141.

Nihil firmû & stabile, nihil perpetuû Deo attribuetur, si creatura quoq. Substantialiter & per naturã ea recipere poterit quæ in Deo Substantialiter sunt. Et quis non perhorrescat tantam veritatis dogmatum perturbationem audiens! Omnia enim sursum ac deorsum evertuntur, Deitatis naturã ad creaturã deducitur (hoc quidem isti vitare voluerunt, sed incommodè quum exinanitio quoq. formæ Dei legatur, vt formæ serui exaltatio) & creaturarû substantia per infamiam ad supremã naturã locum scandere creditur. Deniq. quum isti nobis pro irrefragabili ratione obiicere soleant D. Lutheri nomẽ, audiamus quid ille ipse extra illum disputationis feruorem de istis dogmatibus senserit.

Intempestiuã quidam enarrationem afferunt, dicentes, Filius nescit, id est nõ

vult

vult scire. Christus verus homo fuit, quare vt alius purus & sanct⁹ homo, nō quolibet tempore cogitauit, dixit, voluit, intellexit omnia: sicut imperiti quidā omnipotentem in eo hominem faciūt, permiscentes duas naturas atque opera earum parum prudenter.

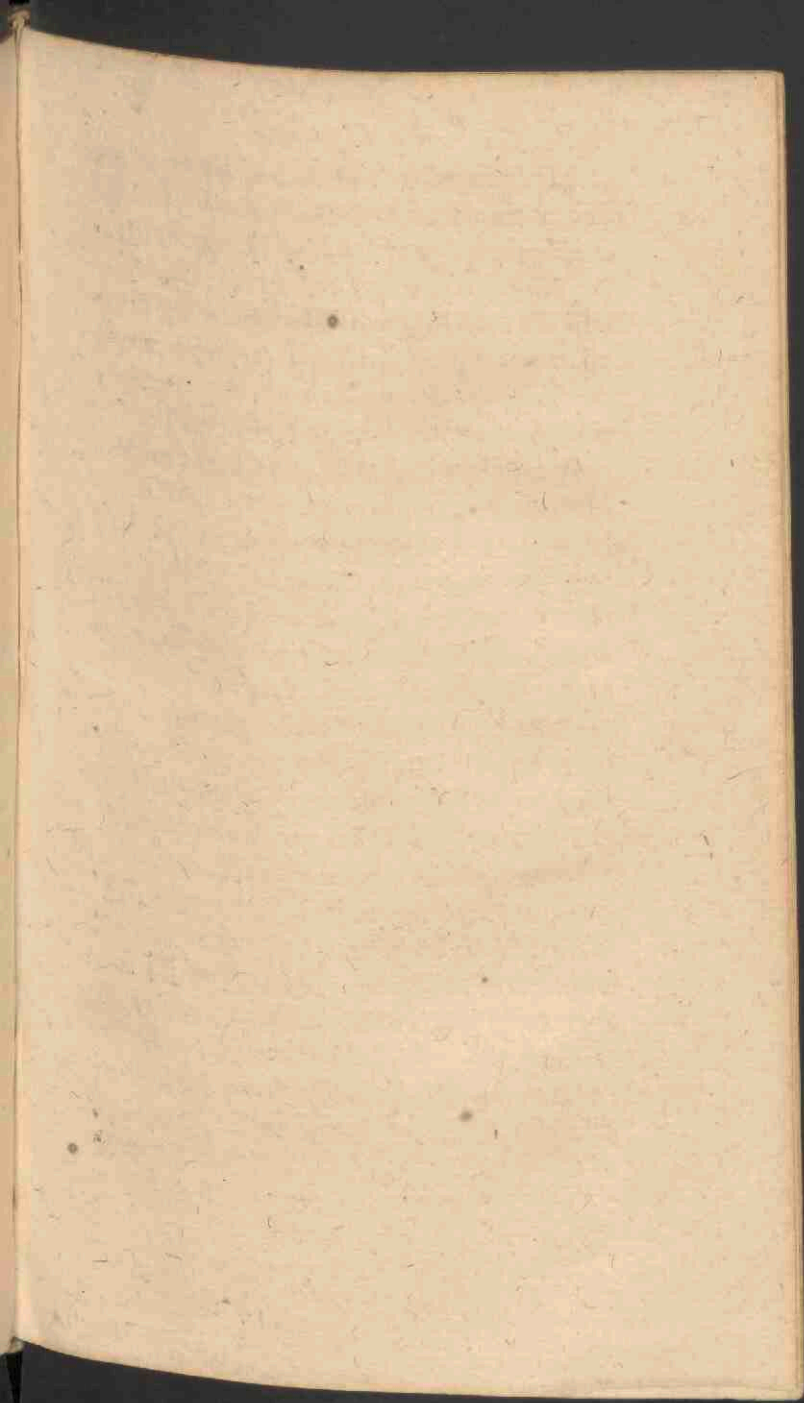
Item, Etsi hominem occupet diabolus, tamen homo manet homo, diabolus verò diabolus: sed Deus factus est homo, & tamen Deus manet. Atque hoc modo profundius se in carnē nostram immisit, quàm diabolus facere possit, qui hominis corpus subire potest, atque eū affligere: sed non potest homo fieri, vt diabolus & homo sit vna persona. Inter naturas istas semper personale discrimē manet, nō solūm secundū essentiā, verū etiā secundum personā. Verūm in Christo hæc vnum sunt. Nam Filius Dei est factus nostra caro & sanguis.

Item, Scriptura pulchrè personā cū natura iūgit, ac rursus naturas nequaquā confundit, vt pauci sint (quod humanis cōmentis debemus quibus ætatē nostrā attriuimus, & ingeniū corrupimus) qui id rectè percipiāt, vt ipse profectò persequeretur.

pe in his & similibus locis errauerim, &
 naturę tribuerim quod cōpetit personę,
 & cōtrā, vt in illo loco Pauli Philip. 2. ho-
 die possit alicui vsuuenire, vbi dicit, Ta-
 met si in forma Dei esset, &c. Quòd in
 forma Dei fuisse prædicatur, certè diui-
 nitatem indicat, Item quòd se exinan-
 uisse dicitur: porrò inanitiō & ser-
 uī forma quid aliud quàm
 humanitatem te-
 stantur?

AT TV DOMINE VSQVE QVO?

L230-I

OCN 31673379